

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ ในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคเหนือตอนบน ประเทศไทย

กุลชาดา ศรีใส*

นภพร ทศนัยนา** เสกสรรค์ ทองคำบรรจง** รังสฤษฎ์ จำเริญ**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน ประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Stratified random sampling) จากประชากรผู้สูงอายุในจังหวัดลำพูน จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง จำนวน 690 คน โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย และค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพความต้องการจำเป็นที่เป็นจริงสูงกว่าสภาพที่คาดหวัง ทุกประเด็น โดยทรัพยากรในการบริหารจัดการ ด้านสภาพที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ส่วนด้านสภาพที่คาดหวังมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน 2. เมื่อพิจารณาช่องว่างระหว่างสภาพที่คาดหวังกับสภาพเป็นจริงด้วยดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านงบประมาณมีค่าดัชนีสูงเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการ และด้านอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ

คำสำคัญ : ความต้องการจำเป็น การจัดการ การออกกำลังกายของผู้สูงอายุ

*นิสิตปริญญาเอก สาขาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา มหาวิทยาลัยบูรพา

**รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา มหาวิทยาลัยบูรพา

ติดต่อผู้พิมพ์: กุลชาดา ศรีใส E-mail: kullachada.tnsucmr@gmail.com มือถือ: 095-6783023

รับบทความ 3 กรกฎาคม 2563 แก้ไขบทความ 10 ธันวาคม 2566 ตอรับ 30 ธันวาคม 2566

Study of Need Assessment in Management Process in Exercise Promotion for the Elderly in the Community at Sub-District Administrative Organizing in Upper Northern Region of Thailand

Kulchada Srisai*

Napaporn Tassanayana** Seksan Thongkhambanjong** Rangsarit Chamroen**

Abstract

The purposes of this study were to 1) to survey and analyse the need assessment in management process to promote physical exercise promotion for elderly in the community of Sub-district Administrative Organizing in the upper northern Region of Thailand. The questionnaire consisted of observed condition and expected condition was used to collect data. The samples was 690 elderly living in upper northern region respectively as Lamphun , Chiang Mai and, Lampang Province. They were stratified and accidental technique. The data were analyzed in mean (\bar{X}), Standard deviation, and Modified Priority Needs Index.

The result of the research revealed that. 1) The expected status were higher than the observed status in all aspects 2. The PNI showed that the aspect which had high gap between observe status and observe status were in terms of the actual condition, the average value is at the middle level in all aspects. Regarding the expected condition, the mean was at the highest level in all aspects. The order of PNI showed that the highest gap of management resources were the insufficiency of budgets and the later were staffs, management methods ,equipment and facilities respectively .

Keywords: Need assessment, Management model, Exercise for elderly

*Doctoral degree students Department of Exercise and Sports Science, Burapha University

**Associate Professor Dr., Department of Exercise and Sports Science, Burapha University

Contract: Kulchada Srisai E-mail.: kullachada.tnsucmr@gmail.com Mobile: 095-6783023

Received July, 3 2020 ; Revised Decembe, 10 2023 ; Accepted December, 30 2023

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ รวมไปถึงประชากรที่อาศัยอยู่ในแต่ละประเทศ ซึ่งล้วนแล้วแต่กำลังเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงเป็นประเทศสังคมผู้สูงอายุ (Ageing Society) ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว คือ มีประชากรสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป 11 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 17 ของประชากรทั้งหมด 65.5 ล้านคน ซึ่งอีก ไม่เกิน 4 ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ (สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย, 2561) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุเพราะผู้สูงอายุมีความสำคัญและมีบทบาท เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ต่อสังคม เนื่องจากผู้สูงอายุมีความสำคัญและมีบทบาท เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ต่อสังคม เนื่องจากผู้สูงอายุล้วนเป็นบุคคลที่มีคุณค่า มีความรู้ มีประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ สืบทอดความรู้ ภูมิปัญญา รวมถึงศิลปวัฒนธรรมและประเพณีต่อคนรุ่นหลัง ผู้สูงอายุจึงควรคงไว้ซึ่งสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง

ในการทบทวนผลดำเนินงานแผนพัฒนาการศึกษาชาติในฉบับที่ 5 (พ.ศ.2555-2559) ได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาอุปสรรคสำคัญในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการออกกำลังกายและการกีฬาเพื่อมวลชน ยังไม่สามารถถูกขับเคลื่อนให้ประสบผลสำเร็จได้ เนื่องจากขาดสถานที่ออกกำลังกายสาธารณะที่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนและขาดผู้นำการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาที่สามารถให้ความรู้และนำการออกกำลังกายไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ในระดับท้องถิ่นการสนับสนุนการออกกำลังกายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขึ้นอยู่กับนโยบายโครงการของผู้บริหาร รวมถึงยังไม่ได้เป็นเป้าหมายหลักของหน่วยงาน ขาดเครือข่ายในระดับท้องถิ่น เจ้าหน้าที่กีฬาไม่เพียงพอต่อการพัฒนากีฬาเพื่อมวลชน นอกจากนี้ยังขาดการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่มีเครือข่ายในระดับท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6, 2560)

จากแผนปฏิบัติการของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาภารกิจด้านงานการส่งเสริมสุขภาพของประชากรในชุมชน (กรมปกครองส่วนท้องถิ่น, 2549) รวมถึงประชากรผู้สูงอายุ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่มีรูปแบบในการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น จึงทำให้การสนับสนุนด้านการออกกำลังกายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขึ้นอยู่กับนโยบายโครงการของผู้บริหาร รวมถึงยังไม่ได้เป็นเป้าหมายหลักของหน่วยงาน ประกอบกับผู้สูงอายุในชนบท ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรขาดความรู้ ความตระหนักในการสร้างเสริมสุขภาพด้วยการออกกำลังกาย และ องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะในด้านการออกกำลังกายและกีฬา ทำให้การขับเคลื่อนการสร้างเสริมสุขภาพด้วยการออกกำลังกายและกีฬายังมีความจำกัด

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ความต้องการจำเป็นในการจัดการเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ จึงมีความสำคัญอย่างมากเพื่อพัฒนาสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน และรวมถึงชุมชนท้องถิ่นใช้กระบวนการวิจัยเพื่อให้ได้รูปแบบการดำเนินงานที่เหมาะสม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาความต้องการจำเป็นของการจัดการเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคเหนือตอนบนประเทศไทย ที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในการพัฒนาด้านการออกกำลังกาย เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการการส่งเสริมสุขภาพ ทำให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลต่อประชาชนและองค์กรสืบไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน ประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
1) สังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีระบบ ทรัพยากรในการจัดการ กระบวนการบริหารจัดการร่วมกับองค์ประกอบด้านการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ จากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาใช้เป็นกรอบแบบสอบถามความต้องการจำเป็น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา	กรอบในการสร้างแบบสอบถามความต้องการจำเป็น
2) นำแบบสอบถามความต้องการจำเป็นไปตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อพิจารณาหาความสอดคล้องของประเด็นคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence: IOC) คะแนน 0.5 ขึ้นไป ถือว่ามีความเหมาะสมตรงตามเนื้อหาวัตถุประสงค์ของการวิจัย	แบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาคุณภาพและพร้อมนำไปใช้
3) นำแบบสอบถามความต้องการจำเป็นไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่ จังหวัดลำพูน จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง	ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ถูกต้องและเหมาะสมที่นำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ
4) สรุปค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวัง และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น	ผลวิเคราะห์สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังในการศึกษาและค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

กลุ่มประชากร กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินความต้องการความจำเป็นจากผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบกำหนดสัดส่วนและแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในจังหวัดที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่ จังหวัดลำพูน จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง จำนวน 690 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรคำนวณของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนที่ร้อยละ 5 และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Stratified random sampling) (สิน พันธุ์พินิจ, 2554, หน้า 122)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการประเมินความต้องการจำเป็น ที่สร้างขึ้นแบบการตอบสนองคู่ (Dual-response format) ประกอบด้วยสภาพที่ปรากฏจริงกับ สภาพที่คาดหวัง วิเคราะห์และ การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้วยวิธี Modified Priority Needs Index (PNIModified) (สุวิมล ว่องวานิช, 2558, หน้า 190-205) เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วน (Rating Scale) ประเมินค่า 5 ระดับโดยมีเกณฑ์การกำหนดค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนนและการแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคะแนน

เกณฑ์การกำหนดค่าเฉลี่ยน้ำหนัก ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุดตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง
- คะแนน 4 หมายถึง อยู่ในระดับมากตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง
- คะแนน 3 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลางตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง
- คะแนน 2 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง
- คะแนน 1 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุดตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง

เกณฑ์การแปลความหมายค่าดัชนีเฉลี่ยน้ำหนักคะแนน ดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุดตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง
- 3.50 – 4.49 หมายถึง อยู่ในระดับมากตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง
- 2.50 – 3.49 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลางตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง
- 1.00 – 1.49 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุดตามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง

โครงสร้างของแบบสอบถามประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 เป็นข้อความถามความต้องการจำเป็น
- ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) สรุปประเด็นร่างเป็นข้อความ เกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางกายสำหรับผู้สูงอายุ มาให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาวิชา จำนวน 5 คน พิจารณาเพื่อหาค่าความสอดคล้องของประเด็นคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence: IOC)

2) การวิเคราะห์สภาพความต้องการจำเป็นที่ปรากฏและสภาพความต้องการจำเป็นที่คาดหวัง และวิเคราะห์ช่องว่างด้วยดัชนีความต้องการจำเป็น PNI แล้วพิจารณาจัดลำดับความสำคัญ (Priority setting) ของความต้องการจำเป็น โดยเรียงจากลำดับความสำคัญมากไปหาลำดับความสำคัญน้อย โดยใช้ค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง Modified Priority Need Index: (PNI_{Modified}) และการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลความต้องการจำเป็นระหว่างสภาพที่ปรากฏจริงกับสภาพที่คาดหวัง วิเคราะห์ข้อมูลความแตกต่างโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard deviation)

3) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางและ พร้อมความเรียง

4) ได้ข้อมูลสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังและดัชนีความต้องการจำเป็นในการจัดการเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน ประเทศไทย ได้แนวทางการจัดการเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน ประเทศไทย

สรุปผลการวิจัย

สภาพความต้องการจำเป็นที่ปรากฏกับสภาพที่คาดหวังในการจัดการเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน ประเทศไทย จากทรัพยากรในการบริหารจัดการ (4M) ทั้ง 4 ด้าน โดยในด้านสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และด้านสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สามารถสรุปความต้องการจำเป็นในการจัดการเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุในชุมชนและลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เป็นรายด้าน พบว่า สภาพความต้องการจำเป็นที่คาดหวังทุกประเด็น อยู่ในระดับ มาก แต่สภาพความต้องการจำเป็นที่ปรากฏ อยู่ในระดับ น้อย แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างยังไม่พึงพอใจในการจัดการส่งเสริมการออกกำลังกายและกีฬาของ อบต. และเมื่อพิจารณาลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นในแต่ละด้านดังตารางที่ 1-4

ตารางที่ 1 แสดงลำดับความสำคัญ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบความต้องการจำเป็นระหว่าง สภาพที่คาดหวังกับสภาพที่ปรากฏจริง และการจัดลำดับความสำคัญในด้านบุคลิกภาพ

องค์ประกอบรายด้าน	สภาพที่คาดหวัง (I)		สภาพที่เป็นจริง (D)		PNI (I-D/D)	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ส่งเสริมให้มีศูนย์สุขภาพผู้สูงอายุ	4.58	0.51	2.32	0.60	0.974	1
2. จัดการอบรมและเผยแพร่ความรู้	4.55	0.50	2.35	0.59	0.936	2
3. จัดตั้งชมรมเกี่ยวกับกิจกรรมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ	4.53	0.51	2.35	0.55	0.927	3

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในด้านบุคลิกภาพพบว่า ข้อที่มี PNI_{Modified} สูงสุด คือ มีการผลักดันและส่งเสริมให้มีศูนย์สุขภาพผู้สูงอายุ (PNI = 0.974) มีการอบรมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายให้กับผู้สูงอายุ (PNI = 0.936) มีการจัดตั้งชมรมเกี่ยวกับกิจกรรมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ (PNI = 0.927) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงลำดับความสำคัญ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบความต้องการจำเป็นระหว่างสภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริง และการจัดลำดับความสำคัญในด้านงบประมาณ

องค์ประกอบรายด้าน	สภาพที่คาดหวัง (I)		สภาพที่เป็นจริง (D)		PNI (I-D/D)	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. การสนับสนุนงบประมาณจากภายนอกหรือจากภาคเอกชน	4.94	0.25	2.48	0.52	0.991	1
2. การจัดสรรด้านงบประมาณที่ถูกต้อง	4.80	0.38	2.48	0.53	0.935	2
3. การจัดตั้งคณะกรรมการผู้สูงอายุในชุมชนในการตรวจสอบงบประมาณ	4.59	0.50	2.63	0.52	0.745	3

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในด้านงบประมาณพบว่า ข้อที่มี PNI_{Modified} สูงสุด คือ การสนับสนุนงบประมาณจากภายนอกหรือจากภาคเอกชน (PNI = 0.991) มีการจัดสรรด้านงบประมาณที่ถูกต้องและโปร่งใส (PNI = 0.935) การจัดตั้งคณะกรรมการตัวแทนผู้สูงอายุในชุมชนในการตรวจสอบงบประมาณ (PNI = 0.745) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงลำดับความสำคัญ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบความต้องการจำเป็นระหว่างสภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงและการจัดลำดับความสำคัญในด้านสถานที่และอุปกรณ์

องค์ประกอบรายด้าน	สภาพที่คาดหวัง (I)		สภาพที่เป็นจริง (D)		PNI (I-D/D)	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. สถานที่และวัสดุอุปกรณ์การออกกำลังกายเพียงพอ	4.58	0.49	2.41	0.52	0.900	1
2. การพัฒนาและเพิ่มเติมสถานที่และอุปกรณ์การออกกำลังกายให้ทันสมัย	4.59	0.51	2.47	0.53	0.858	2
3. การตรวจสอบและซ่อมแซมให้มีประสิทธิภาพและปลอดภัย	4.55	0.50	2.51	0.52	0.812	3

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในด้านอุปกรณ์และสถานที่พบว่า ข้อที่มี PNI_{Modified} สูงสุด คือ มีสถานที่และวัสดุอุปกรณ์การออกกำลังกายเพียงพอ (PNI = 0.900) คือ มีการพัฒนาและเพิ่มเติมสถานที่และอุปกรณ์การออกกำลังกายให้ทันสมัย (PNI = 0.858) คือ มีการพัฒนาและเพิ่มเติมสถานที่และอุปกรณ์การออกกำลังกายให้ทันสมัย (PNI = 0.812)

ตารางที่ 4 แสดงลำดับความสำคัญ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบความต้องการจำเป็นระหว่างสภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นจริงและการจัดลำดับความสำคัญในด้านการจัดการ

องค์ประกอบรายด้าน	สภาพที่คาดหวัง (I)		สภาพที่เป็นจริง (D)		PNI (I-D/D)	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. องค์กรภาคเอกชนสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ อุปกรณ์และสถานที่	4.63	0.50	2.43	0.54	0.905	1
2. จัดทำโครงสร้างแผนผังผู้ดูแลรับผิดชอบกิจกรรมและจัดทำปฏิทิน	4.62	0.50	2.44	0.53	0.893	2
3. การจัดการประชาสัมพันธ์กิจกรรม	4.58	0.39	2.63	0.44	0.741	3

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในด้านการจัดการพบว่า ข้อที่มี PNI_{Modified} สูงสุด คือ องค์กรภาคเอกชนสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ อุปกรณ์และสถานที่ (PNI = 0.905) คือ มีจัดทำโครงสร้างแผนผังผู้ดูแลรับผิดชอบกิจกรรมและจัดทำปฏิทินกิจกรรม (PNI = 0.893) คือ มีการจัดการประชาสัมพันธ์กิจกรรม (PNI = 0.741)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคเหนือตอนบน ประเทศไทย ในด้านทรัพยากรในการบริหารจัดการ (4M) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการจัดการ โดยในด้านสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และด้านสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าควรให้ความสำคัญกับความต้องการจำเป็นจากผลการศึกษาเพื่อจะได้ส่งเสริมและพัฒนาได้ตรงตามความต้องการ โดยผลการศึกษาข้างต้นสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชารินทร์ ก้านเหลือง (2561, หน้า 113) กล่าวว่า รูปแบบการจัดการตามแนวพระราชรัฐเพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางกายสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน

มีการดำเนินการความร่วมมือกัน โดยมีรัฐ ประชาชน และเอกชน ประกอบไปด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล สถานศึกษา มหาวิทยาลัย โรงเรียน และกลุ่มผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุ เข้ามาปฏิบัติงานร่วมกัน อีกทั้งยังมีบริษัท ห้างร้าน ผู้ประกอบการ ร้านค้าในบริเวณชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนงบประมาณ โดยที่ทุกหน่วยงานจะมีส่วนร่วมและสนับสนุนทั้งด้านทรัพยากร บุคลากร งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก ดังนั้นทุกด้านมีความต้องการจำเป็นทั้งสิ้นโดยสรุปแนวทางจากในการจัดการเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคเหนือตอนบน ประเทศไทย จากผลการศึกษา ความต้องการจำเป็นในการจัดการเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุในชุมชนสรุปได้ ดังนี้

ด้านบุคลากร

มีการจัดการอบรมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายให้กับผู้สูงอายุและบุคลากร สอดคล้องกับอรุณี จิระพลทรัพย์ (2558, หน้า 198) กล่าวว่า ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการเชิงนันทนาการในศูนย์กีฬา ศูนย์เยาวชน และลานกีฬาของกรุงเทพมหานคร ในด้านทรัพยากรการจัดการ มีการคัดเลือกบุคลากรจากความรู้และวุฒิการศึกษา โดยการสอบข้อเขียน สอบสัมภาษณ์ สอบทักษะกีฬา และแบบวัดเจตคติ มีการจัดการอบรม ส่งศึกษาดูงานกีฬา และการออกกำลังกายนอกสถานที่ การผลักดันและส่งเสริมให้มีศูนย์สุขภาพผู้สูงอายุ จัดตั้งชมรมเกี่ยวกับกิจกรรมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุและจัดทำคู่มือการส่งเสริมการออกกำลังกายให้กับผู้สูงอายุ

ด้านงบประมาณ

มีการจัดสรรงบประมาณดำเนินการจัดกิจกรรมขององค์กรตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยแบ่งเป็นส่วน ๆ ได้แก่ เงินงบประมาณสำหรับซ่อมแซมและบำรุงรักษา งบประมาณบำรุง อุปกรณ์และสถานที่ สำหรับประกอบกิจกรรมกีฬา และการออกกำลังกาย งบจัดซื้ออุปกรณ์กีฬาที่ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับ อรณภา ทศนัยนา (2559, หน้า 168) กล่าวว่า การกำหนดแผนการจัดหางบประมาณ แผนจัดสรรงบประมาณแก่ฝ่ายต่าง ๆ กำหนด แผนการจ่าย ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและวางแผนงบประมาณอย่างเป็นระบบถูกต้อง โปร่งใส มีประสิทธิภาพ ตรวจสอบและเป็นไปตามระเบียบด้านการเงินของมหาวิทยาลัย ซึ่งการกำหนดแผนจัดหางบประมาณ สามารถขอสนับสนุน งบดำเนินการบริการวิชาการจากหน่วยงานหรือพิจารณา เลือกรายงานที่สนับสนุนด้านผู้สูงอายุ ควรมีการจัดทำ บัญชีรายรับ-รายจ่าย และจัดตั้งคณะกรรมการตัวแทนผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบงบประมาณอย่างถูกต้อง และโปร่งใส ให้องค์กรภายนอกหรือภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโดยอุดหนุนเป็นเงินงบประมาณ

ด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

ผู้สูงอายุหรือผู้ใช้บริการได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายกันทุกคน อุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบ กิจกรรมการออกกำลังกายเป็นของดีมีมาตรฐาน สอดคล้องกับ พิชัย ณรงค์แก้ว (2557, หน้า 19) กล่าวว่า พื้นที่ จำนวน ชนิด ของวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ ที่มีไว้สำหรับการเล่นกีฬาและการออกกำลังกายที่มีความเหมาะสม หลากหลายตรงตามความต้องการ มีความปลอดภัย มีการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกและมีแนวทางในการ ดูแลจัดสรร ให้สะดวกสบายในการใช้ มีการดูแลบำรุงรักษาและซ่อมแซมให้อย่างถูกต้อง การจัดสรรอุปกรณ์กีฬา และสถานที่ทันสมัย เพียงพอสำหรับผู้ใช้บริการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ด้านการจัดการ

มีการจัดการระบบการบริหารจัดการที่ดีในการบริหารจัดการและคัดเลือกคณะกรรมการการบริหารจัดการ อย่างเหมาะสมดำเนินงานและให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและมีบทบาทในการส่งเสริมการออกกำลังกาย ในชุมชน สอดคล้องกับ โรบินส์ เอส. พี. และคูสเตอร์ เอ็ม (2550, หน้า 116) กล่าวว่า การจัดการ คือกระบวนการ

ในการจัดโครงสร้างองค์การ ซึ่งครอบคลุมเรื่องการแบ่งงาน การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การกำหนดกลุ่มงาน การกำหนดความสัมพันธ์ในสายการบังคับบัญชาและการประสานงานของหน่วยงานรวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรให้กับหน่วยงานต่าง ๆ การจัดองค์การจึง ครอบคลุมการจัดงาน จัดคน และวัสดุสิ่ง ของทั้งหมดขององค์การ จัดการประชาสัมพันธ์กิจกรรม เช่น ติดป้ายประกาศ ประกาศเสียงตามสายในชุมชน จัดทำโครงสร้างแผนผังองค์กร หรือหน่วยงานประกอบด้วย และแจ้งข่าวสารกิจกรรมกีฬาและการออกกำลังกายที่เป็นประโยชน์ ข้อมูลที่น่าสนใจ และทันสมัยที่บอร์ดประชาสัมพันธ์ จัดประชุมแจ้งข่าวการจัดกิจกรรมกีฬาและการออกกำลังกายผ่านตัวแทนชุมชน จัดทำสื่อสังคมออนไลน์ เช่น สร้างเพจของหน่วยงานสำหรับแจ้งข่าวกิจกรรมกีฬาและการออกกำลังกาย และข้อมูลอื่น ๆ ที่น่าสนใจให้เป็นประจำ และใช้ติดต่อกับสมาชิกหรือผู้ที่สนใจเข้ามาใช้บริการ สร้างกลุ่มไลน์ของกิจกรรมกีฬา และการออกกำลังกายเพื่อแจ้งข่าวและติดต่อกับสมาชิก มีการจัดการประสานงานให้องค์กรภาคเอกชนสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ อุปกรณ์ และสถานที่ ตรวจสอบและประเมินผลด้านการบริหารจัดการที่โปร่งใสและถูกต้องให้ผู้สูงอายุได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม สร้างเครือข่ายสุขภาพเพื่อชุมชนมีสุขภาพที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้เกี่ยวกับการศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคเหนือตอนบน ประเทศไทย ในด้านทรัพยากรในการบริหารจัดการไปใช้ประกอบเป็นแนวทางในการดำเนินการส่งเสริมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุในชุมชนในองค์กรอื่น ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการในการบริหารจัดการ (POLC) เพื่อให้ได้กระบวนการและแนวทางที่ชัดเจนมากขึ้น อาจมีการแยกกลุ่มการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ทราบความต้องการจำเป็นในตัวแปรอื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2549). *มาตรฐานการส่งเสริมกีฬา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *แผนพัฒนากีฬาแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ.2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรมพิมพ์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- ธารินทร์ ก้านเหลือง. (2561). *รูปแบบการจัดการตามแนวพระราชรัฐเพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางกายสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิชัย ณรงค์แก้วทรัพย์. (2557). *การพัฒนาแบบการจัดการกีฬาและการออกกำลังกายโดยองค์การบริหารส่วนตำบลสำหรับผู้สูงอายุ*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2560). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2559*. นครปฐม: พรินเตอร์.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2554). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. (พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: วี.พริ้นท์ (1991).
- สุวิมล ตรีگانนท์. (2551). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรมิฟองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- อรนภา ทศนัยนา. (2559). *รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงกีฬา*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรุณี จิระพลังทรัพย์. (2558). *การพัฒนาารูปแบบการจัดการกีฬาเชิงนันทนาการของกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Robinson, T., & Gammon, S. (2004). A question of primary and secondary motives: Revisiting and applying the sport tourism framework. *Journal of Sport Tourism*, 9(3). 221-233.